

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XVIII. De jure regressus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62355)

de indebito, D. de probation. Nullaque ratione verisimile fit, ut quisquam Beneficium multis fortè expensis, & laboribus acquisitum, quo sustentandus est, sine aliqua gravi causa sponte resignet, ut dicit cap. *Super hoc*, de renunciatione. Præterea dolus præsumitur, si quis post resignationem in ejusdem à se resignati Beneficii possessione perseveret. Hæc docet Rebuffus d. tit. de permutatione, n. 42. & seqq. & in glos. ad Concordata, tit. de collationibus, §. *Volumus*, glos. ult.

XV. Denique in casu permutationis Beneficiorum, quemadmodum & in aliis resignationibus, servanda regula est de publicandis resignationibus, de qua inferius tractabitur hoc ipso lib. 2. cap. 18. Hoc denique tenendum, certissimam esse regulam, si remittatur Beneficium, ad cuius compensationem promittatur titulo permutationis aliud indefinitè Beneficium similis ac paris proventus, id non censi permutationem, sed nudam & inefficacem pollicitationem, quam nunquam confirmat Papa, neque licet Ordinariis admittere. Unde si alter à quo resignatum ex ea causa fuerit Beneficium, moriatur, vacabit Beneficium per obitum. Ita Mornacius ad l. *Rebus*, C. de rerum permut. Permutationes enim esse debent de certo & determinato Beneficio ad aliud peræquè certum & determinatum.

CAPUT XVIII.

De jure Regressus.

I. **G**ENERALIS regula Canonici Juris hæc est, eum qui semel Beneficio suo renunciavit, non posse illud repetere, cap. *Ex transmissa*, cap. *Super hoc*, & cap. *In presenti*, de renunciat. Idem revocatio semel admittæ resignationis nulla & irrita est, etiam si successor possessionem abdicati ab alio Beneficii nondum sumplerit. Sic judicatum Parisiis refert Charondas lib. 1. Responsorum, cap. 21. Idemque juris est etiam cum resignatarius reperitur incapax Beneficii, ut aliis Supremarum Curiarum judiciis confirmat Brodeus in Louetum lit. B, cap. 13. Neque resumere Beneficium potest, quanvis conditio in renunciatione illius addita fuerit, ut si vivo resignante vacaverit sive percessum, sive per decessum resignatarii, revertatur Beneficium ad resignantem absque nova provisione. Istiusmodi namque provisiones sub forma regressus obtentas jubet esse irritas Carolus IX. in Aurelianensibus Comitibus, art. 22. Verumtamen si accedat nova ejusdem Beneficii collatio in gratiam resignantis, poterit idem resumere, non ex illa conditione regressus, sed

Art. 3.

sed ex vi novæ provisionis, quanvis jurasset se idem Beneficium non repetiturum, ut dicit expresse cap. *Cum inter*, de renunciat.

II. Regressus porro ad idem Beneficium conceditur resignanti. In primis in mutua compermutatione, si contingat unum ex compermutatis Beneficiis evinci. Nam is qui istud sic amisit, jus habet resumendi abdicatum à se in causa permutationis Beneficium, ut proximè superiori capite, num. 9. dictum est, etiam citra novam provisionem; non tamen in hoc Regno citra Regii Judicis declarationem, cui in his attribuitur judicium possessorium. Rebuffus in Praxi, p. 3. tit. de permutation. num. 11. 12. 13. & 16.

III. Regressus pariter admittitur ubicumque aliquis suo pristino renunciavit Beneficio ad novi Beneficii suscipiendam collationem, vel quia ambo simul sunt incompatibilia, vel quia noluit plura simul tenere Beneficia contra Ecclesiasticos Canones, vel quia noluit Collator aliter conferre, nisi prius dimitteretur, aut alia ex causa. Si ergo contingat istud novissimè collatum Beneficium evinci, is qui pristinum Beneficium pro hoc secundo capessendo dimiserat, jus habet regrediendi ad primum Beneficium, quanvis fuerit alteri collatum & possessioni datum, cap. *Si Beneficia* 20. de præbend. in 6.

IV. Tertio etiam conceditur regressus, si contingat unum ex permutationis Beneficiis vel nova pensione onerari, vel etiam veteri pensione, modò id quando permutavit ignoraverit, ut plurimis tum Senatusconsultis, tum Regii Consilii Placitis judicatum refert Papo lib. 2. tit. de permutatione Beneficiorum 7. art. 4. & 5. Etiam excludendo possessorem, qui per resignarii obitum impetraverat, ut solenni omnium Camerarum convocatione in Purpureis Togis decedit Parisiensis Senatus die 7. Decembris anno 1565. teste Charonda lib. 1. responsorum, cap. 24. & lib. 1. Pandectarum, cap. 11.

V. Quarto admittitur regressus, si resignatarius conventam & à Papa approbatam pensionem non solvat, modò saltem clausula regressus fuerit apposta in literis Papæ, quibus ista constituta fuit pensio. Gigas de pensionib. quæst. 99. n. 18. Azorius p. 2. lib. 8. cap. 9. quæst. 4. In Gallia clausula regressus, licèt non apposta, subintelligitur ad regressum adjudicandum contra resignatarium non solventem pensionem. Brodeus in Louetum lit. B. num. 13. Bonifacius lib. 2. tom. 1. Senatusconsultorum Provincia, tit. 10. cap. 6.

VI. Quintò in toto Gallia Regno ei qui in infirmitate gravi constitutus resignaverit, datur regressus post valetudinem recuperatam, aut periculi cessationem, sive purè resignaverit, sive in favorem, sive simpliciter, sive sub pensionis reservatione, sive coram Legato, sive coram Ordinario, ut declaratur Edicto Ludovici VIII. anni 1638. art. 20. nec tantum contra suum resignatarium, sed etiam contra resignarii successorem, ut declaravit

declaravit Tolosana Curia in gratiam Gansardi Præcentoris Ecclesiæ Aquisfextiensis, qui metu mortis Præcentoriam cum reservatione pensionis resignaverat in favorem, cujus resignatarius mox se eodem Beneficio abdicaverat in alterius tertii favorem. Pastor lib. 3. tit. 9. num. 2. Quum enim aliquis non sponte renunciavit, Clemens Papa III. concedit ei regressum ad Beneficium. *Nulla enim ratio (inquit) hoc verisimile reddit, ut quisquam Beneficium multis fortè expensis & laboribus quasitum, quo sustentari debet, facile sine magna causa, sua sponte resignet*: cap. *Super hoc*, de renunciat. Et formido urgentis in ægritudine mortis, si non adimit, saltem valdè minuit hominis libertatem, & adigit ad ea quæ nunquam alioqui in animum induceret, cap. *Literaturam*, de voto. Præterea cum omnis qui in ægritudine periculosa renunciat, nequaquam hoc faceret si sciret se ex illa infirmitate convaliturum, omnis quæ tunc fit renunciatio hanc secum tacitam involvit conditionem jure præsumptam, Nisi de hoc morbo convaluero. Præterea rationabilior est causa succurrendi sic resignanti quam ei qui in simili constitutus infirmitate vovit; hic enim vovens intendit promissum exequi si convalescat: resignans autem non intendit renunciare si convalescat; & nullatenus renunciaret, si se convaliturum sciret. Et tamen d. cap. *Literaturam*, de voto, illam remittit promissionem expressis verbis Deo nuncupatam in illo qui ægritudine decumbens, mortis pavore Religionem vovit, si sospes exurgeret. Multò ergo magis videtur remittenda resignatio quæ nullatenus fieret, si quis mortem se sciret evasurum. Bonifacius tamen d. tom. 1. lib. 2. tit. 10. cap. 2. refert aliquando judicatum, non esse regressui locum, si fuerit resignatum coram Ordinario: sed communis sententia hoc etiam extendit ad Ordinarium; licet enim liberè confecerat, non tamen confert vivente Beneficiario, nisi hic liberè resignet: atque ita manet hic etiam communis & fundamentalis ratio regressus, quod scilicet non resignasset æger, si se superstitem & convaliturum præcivisset.

VII. Sexta justî regressus causa est criminis capitalis accusatio, cujus incerti successus formidine aliquis proprium Beneficium abdicat, quod repetendi jus habet postquam judicium condemnationis evaserit. Sed ne repetitionibus indulgeam, consulo quæ hac de re accuratè pertractavi hoc ipso lib. 2. cap. 10. num. 1. 2. 3. tam de resignatione quæ fit pendente criminis lite, quam quæ fit post condemnationis sententiam, sed appellatione suspensam.

VIII. Olim ad regressum novâ ab Ordinario provisione opus erat, sed hodiernâ praxi res ita geritur. Regredi volens in Regno Galliæ Judicem Regium oblato libello convenit, ejusque decreto resignatarius citari curat, infirmitatem præteritam Medicorum attestazione probat, aliamve causam propter quam regressum petit. Demùm auditis partibus & examinatis probacionibus, Judex cui more Gallicano judicium possessorium attri-

butum.

butum est, resignatarium possessione per sententiam dejicit, eamque petenti regressum adjudicat. Hic verò Ordinarium adit, à quo admittatur in pristinam quibus ante resignationem potitus erat jura ordinis & sessionis & vocis in Capitulo, sine ullo retrocessu aut diminutione fructuum, atque ministerii, perinde ac si nunquam renunciasset; neque tenetur ullum pro novo ingressu vectigal Capitulo exsolvere. Louetus lit. B, num. 13. nec ullatenus ullà provisione aut collatione opus habet. Oliva lib. 1. Placitorum, cap. 19. Despeisseus tract. de Benefic. tit. 11. sect. 2. art. 6. Rebuffus in Praxi, p. 3. tit. *Ratione personæ & rei viuitur resignatio*, num. 19. Chopinus lib. 1. de sacra Politia, cap. 8. num. 8. aliique communiter. His suffragatur lex *Qui ad tempus, §. Restitutus*, D. de decurion. ubi statuitur restitutum Decurionem tenere ordinem, non quasi nunc primum nanciscatur, sed quem pridem habuit. Neque verò his obstat cap. *Ex transmissa*, de renunciat. dum sic ait: *Illum non tanquam unum de Ecclesia, sed quasi de novo recipiant in socium & fratrem*. Respondetur enim illum de novo mandari recipiendum à Papa, non ex jure, sed ex liberali gratia & pura commiseratione; quia diuturno elapso post suam renunciationem tempore eandem confirmaverat, dum ea quæ liberaliter illi Ecclesiæ contulerat, repetere, atque per insignem atque indebitam indulgentiam sibi solo pacis studio relaxata, sibi resumere non erubuit, ut ibidem dicitur.

IX. Resignatio vi aut metu extorta nulla est, cap. *Super hoc*, de renunciat. Ideoque datur resignanti regressus in Beneficii dimissi possessionem, cap. *Abbas*, & cap. *Ad aures*, & cap. *Ad audientiam*, de his quæ vi metulve causa fiunt. Si tamen metus causa levis fuerit, nec cadens in virum constantem, resignatio facta stabit, cap. *Cum dilectus*, eod. tit. Et si qui metu adactus fuerat liberè postmodum consenserit, reconvalescet resignatio. Rebuffus tit. de resignat. metu extort. n. 7. 8. 9. & 10.

X. Idem juris est in resignatione, cui fraus aut dolus causam dedit. Ratio est, quia illa resignatio non potest censi voluntaria. Voluntarium enim, ut ab Aristotele definitur, est quod proficiscitur à principio intrinseco cognoscente singula in quibus est actio. Ea verò cognitio non potest esse in animo cui fraus aliena per mendacium aut fictionem illusit. Rebuffus in Praxi, p. 3. tit. de causis resignat. irritant, à num. 1. ad 12. In his causis opus ei qui resignavit incumbit probandi vim, metum aut dolum, d. cap. *Super hoc*, de renunc. Atque his casibus resignatio adeò nulla censetur ex defectu consensus, ut nec literis opus sit in integrum restitutionis; sed resignans obtinet tamen in judicio possessorio literas Regias, quibus Judici mandatur, ut si probetur vis aut metus, aut dolus qui causam resignationi dederint, nulla ejus resignationis habità ratione, confirmet in possessione Beneficii resignantem, aut eundem in possessionem vindicet, si fuerat spoliatus. Sed literæ istæ non sunt rescissionis, neque hinc agitur rescissorio judicio, sed perinde ac si nulla fuisset resignatio facta, cum sit ipso

ipso jure nulla & inanis. Rebuffus d. tit. de caus. resignat. irritant. n. 11. & 12. Despeisseus tit. 11. sect. 2. art. 5. num. 8.

XI. Renunciatio à minore annis vigintiquinque facta, non est quidem hoc ipso invalida, sed cassa fiet per restitutionem in integrum, si velit resignans ab ea resilire. Rebuffus d. tit. *Ratione person. & rei vitia. resignat.* num. 1. 2. 3. 4. 5. 6. Papo lib. 3. Placitorum, tit. de restitution. major. & min. in re benefic. 11. art. 1. Charondas lib. 1. Pandect. cap. 10. Louetus cum Brodeo litera B, cap. 7. Despeisseus art. 5. num. 10. penes quos hæc adstruuntur quamplurimis Senatufconsultis. Neque his obstat cap. *Si annum*, de judiciis in 6. statuens puberem posse in causis beneficialibus perinde ac si major esset annis vigintiquinque, admitti in judicio. Hoc enim concessio restat adhuc ei restitutionis beneficium, & donec obtinuerit, res per eum actæ valebant. Si enim per se nullæ ac irritæ forent, superflua esset restitutio, sicut paulò antè monui non opus esse restitutione aut rescissione contra resignationem vi, metu, dolo extortam, quia talis resignatio per se nulla & irrita est. Et hæc quidem de jure communi, sed non de jure Francico, in quo prævalet istud effatum forense, *Nullitas in Gallia locum non habet*, sed quæcumque illa sit, reparanda est per Regias restitutionis Literas.

* XII. In actis Cleri Gallicani, tom. 2. tit. 22. commemoratur Supremæ Parisiensis Curia Senatufconsultum, ut sit norma & specimen tum juris regressus in Regno Gallia recepti, tum resumptionis jurium omnium capitularium succedentium post resignationem ejus qui per regressum restituitur, ita ut regrediens præferatur in ordine sessionis & jure optandi, cæterisque privilegiis, prævaleatque cæteris qui post resignationem in idem Collegium recepti fuere. Ipsum verò factum est hujusmodi. Franciscus Verjus Cathedralis Ecclesiæ Matisconensis Canonicus periculosa ægritudine confectus, purè & simpliciter Præbendam suam abdicavit in manus Capituli sui, quod jure veteris consuetudinis, & juxta cap. *Cum Ecclesia Vulterrana*, de elect. potitur privilegio Præbendas Canonicas conferendi. Consensu autem communi Capitulum resignatam præbendam contulit resignantis nepoti Philiberto Verjusio. Sed transactis aliquot mensibus, Franciscus ex gravi morbo convalescens abdicatam à se præbendam resumit. Cùmque post ejus in morbo resignationem alii de novo fuissent diversis provisi Canonicatibus antequam Franciscus fuisset ad pristinum Canonicatum regressus, eidem Francisco in causa contradictoria idem Senatus adversus quatuor contententes Canonicos intermedio tempore admissos, & præfessionem, & vocis prærogativam, & jus optandi, omnemque aliam prærogativam adjudicavit perinde ac si nunquam se Canonicatu demississet.]